GENERALINIO ADVOKATO PHILIPPE LÉGER IŠVADA,

pateikta 2005 m. liepos 14 d. [1]

1. Šioje byloje Teisingumo Teismo prašoma nurodyti, ar žaislams, kuriuose biologinis kadmio leistinumas per dieną viršija minimalų 0,6 mg kiekį [2], numatytą Tarybos direktyvoje 88/378/EEB [3], taip pat turi būti taikomi Tarybos direktyva 91/338/EEB [4] nustatyti apribojimai.

2. Iš esmės tokį klausimą *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandai) pateikė baudžiamojoje byloje, iškeltoje prieš *Geharo BV* (toliau – *Geharo*).

3. Šiuo klausimu Teisingumo Teismo prašoma išnagrinėti Direktyvos 91/338 1 straipsnio antro sakinio taikymo sritį bei šios direktyvos nustatytų normų taikymą žaislams, kuriuos apima Direktyva 88/378.

I — Teisinis pagrindas

A — *Bendrijos teisės aktai*

4. Iš EB 2 straipsnio matyti, kad Europos Bendrijos uždavinys yra užtikrinti aukšto lygio aplinkos apsaugą ir jos kokybės gerinimą. Šiuo tikslu bei remiantis EB 3 straipsnio 1 dalimi, Bendrijos veikla turi prisidėti užtikrinant aukšto lygio sveikatos apsaugą.

5. Vadovaudamasi šiais tikslais ir atsižvelgdama į didėjantį kadmio poveikį žmonėms ir aplinkai, Europos Bendrija ėmėsi įvairių

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — Kadmis yra savo fizinėmis ir cheminėmis savybėmis į cinką panašus metalas. Daugiausia jis naudojamas elektrinių akumuliatorių dažų bei pigmentų gamyboje ir kaip stabilizatorius plastiko gaminiuose. Taip pat gali būti sudėtinė įvairių lydinių bei antikorozinių dangų dalis. Kadmis gali išsiskirti įvairiose produktų gamybos ir naudojimo procesų stadijose bei pašalinant atliekas.

3 — 1988 m. gegužės 3 d. Direktyva dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su žaislų sauga, suderinimo (OL L 187, p. 1).

4 — 1991 m. birželio 18 d. Direktyva, dešimtą kartą iš dalies keičianti Direktyvą 76/769/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo apribojimais, suderinimo (OL L 186, p. 59).

veiksmų, siekdama juos apsaugoti nuo šios medžiagos poveikio. Šiuo metu kadmis laikomas ypač pavojingu dėl didelio toksinio poveikio žmogaus organizmui ir dėl kenksmingo poveikio ekosistemoms, atsižvelgiant į ilgalaikę perspektyvą.

1) Direktyva 88/378

6. Direktyva 88/378 nustato saugos sąlygas, kurias turi atitikti žaislai, norint pateikti juos į rinką [5].

7. Pagal pirmą ir antrą konstatuojamąsias dalis direktyva siekiama, pirma, pašalinti prekybos kliūtis tarp valstybių narių, nustatant suderintas normas, susijusias su žaislų saugos sąlygomis, ir, antra, bendrojoje rinkoje užtikrinti veiksmingą vartotojo, ypač vaiko, apsaugą nuo pavojaus, susijusio su jų naudojimu.

8. Be to, Direktyvos 88/378 2 straipsnio 1 dalis numato:

„Žaislai gali būti pateikti rinkai, jei, juos vartojant pagal paskirtį arba šiaip kokiu nors numanomu būdu, turint omeny įprastą vaikų elgseną, jie nekelia pavojaus vartotojų ar trečiųjų asmenų saugai ir (arba) sveikatai."

9. Siekiant šio tikslo, minėtos direktyvos 3 straipsnis valstybes nares įpareigoja imtis „visų reikalingų priemonių užtikrinti, kad žaislai negalėtų būti pateikti rinkai, jei jie neatitinka II priede išdėstytų esminių saugos reikalavimų".

10. Tos pačios direktyvos II priedas išvardija esminius saugos reikalavimus, susijusius su žaislų cheminėmis savybėmis. Pirma, šio priedo II skyriaus 3 dalies 1 punkto antroji pastraipa nurodo pavojus, kurie gali atsirasti naudojant žaislus, ir reikalauja, kad žaislai visais atvejais atitiktų Bendrijos įstatymo leidėjo nustatytus reikalavimus dėl pavojingų medžiagų ir preparatų naudojimo. Šis punktas išdėstytas taip:

„1. Žaislai turi būti suprojektuoti ir sukonstruoti taip, kad naudojami <...> jie nekeltų

5 — Pagal jos 1 straipsnio 1 dalį „žaislas" reiškia „bet kokį gaminį ar medžiagą, sukonstruotą arba aiškiai skirtą žaisti vaikams iki 14 metų". Šios direktyvos I priedas išvardija gaminius, kurie nelaikomi žaislais.
Remiantis jos 2 straipsnio 3 dalimi, „pateiktas rinkai" apima „ir pardavimą, ir nemokamą išplatinimą".

pavojaus sveikatai ar rizikos susižeisti juos nurijus, įkvėpus ar jais palietus odą, gleivinę arba akis.

kadmio – 0,6 mg,

<...>

Visais atvejais jie turi atitikti atitinkamus Bendrijos teisės aktus, reglamentuojančius tam tikrų kategorijų gaminius arba tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų uždraudimą, vartojimo apribojimą ar ženklinimą etiketėmis."

arba tokių kitų dydžių, kurie gali būti šioms ar kitoms medžiagoms nustatyti mokslo įrodymais pagrįstuose Bendrijos teisės aktuose.

11. Antra, atsižvelgiant į žaislo chemines savybes, to paties priedo II skyriaus 3 dalies 2 punkto antroji pastraipa numato specialias nuostatas dėl maksimalaus kadmio biologinio leistinumo žaisluose. Ši norma taip pat vadinama „čiulpimo ar atskiedimo norma". Ji leidžia apskaičiuoti kadmio dienos kiekį, kurį gali išskirti žaislas ir absorbuoti organizmas, žaislą čiupinėjant, jo įkvėpiant, jį čiulpiant ar jo nurijus. Minėtos 3 dalies 2 punktas įtvirtina:

Šių medžiagų biologinis leistinumas reiškia toksikologinę reikšmę turintį tirpų ekstraktą."[6] (Pataisytas vertimas)

2) Direktyva 91/338

„2. <...> dėl vaikų sveikatos apsaugos su žaislų vartojimu siejamas *biologinis leistinumas*, kaip siektinas dalykas, neturi viršyti tokių dydžių per dieną:

12. Direktyva 91/338 dešimtą kartą iš dalies keičia Tarybos direktyvą 76/769/EEB[7], kuri suderina teisės aktus, susijusius su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo bei naudojimo apribojimais.

<...>

6 — Pažymėta mano.

7 — 1976 m. liepos 27 d. Direktyva (OL L 262, p. 201).

13. Direktyvos 76/769 1 straipsnio 1 dalis numato:

„Nepažeidžiant kitų atitinkamų Bendrijos nuostatų taikymo, ši direktyva apriboja pavojingų medžiagų ir preparatų, nurodytų priede, pardavimą ir naudojimą Bendrijos valstybėse narėse."

14. Direktyva 91/338 iš dalies pakeitė Direktyvą 76/769, įtraukdama į pavojingų medžiagų ir preparatų, kurių teikimas į rinką ir naudojimas apribojamas, sąrašą kadmį.

15. Direktyvos 91/338 tikslas dvejopas: viena vertus, pagal jos pirmą ir penktą konstatuojamąsias dalis ja siekiama geresnio vidaus rinkos funkcionavimo, suderinant teisės aktus, susijusius su gaminių, kuriuose yra kadmio [8], teikimu į rinką ir naudojimu bei, antra, pagal antrą konstatuojamąją dalį ja siekiama kovoti su kadmio tarša ir apsaugoti žmonių sveikatą ilgą laiką.

8 — Šių gaminių sąrašas pridėtas Direktyvos 91/338 priede.

16. Direktyvos 91/338 1 straipsnis suformuluotas taip:

„Direktyvos 76/769/EEB I priedas iš dalies keičiamas taip, kaip nurodyta priede. *Tačiau naujosios nuostatos netaikomos kadmio turintiems produktams, kuriems jau taikomi kiti Bendrijos teisės aktai.*" [9]

17. Kaip Teisingumo Teismas pabrėžė 2002 m. birželio 18 d. Sprendime *Nyderlandai prieš Komisiją* [10], Direktyva 91/338 įtraukė į Direktyvos 76/769 I priedą naują 24 punktą, išvardijantį tam tikrus konkrečius produktus, kuriuose trim būdais panaudojamas kadmis ir jo junginiai – kaip dažai, kaip stabilizatorius ir kaip paviršiaus danga (padengimas kadmiu) [11] – ir reglamentuojantį jų panaudojimą. Kiekvienam iš šių panaudojimų Direktyvos 91/338 priedas nustato maksimalų kadmio kiekį, leidžiantį apsaugoti visuomenę nuo šios medžiagos patekimo į aplinką pasekmių.

18. Šiuo požiūriu minėto 24 punkto 1.1 papunktis numato, kad gatavi produktai arba produktų komponentai, pagaminti iš kadmiu

9 — Pažymėta mano.

10 — Sprendimas C-314/99 (Rink. p. I-5521, 7 punktas).

11 — Žr. atitinkamai to paties 24 punkto 1.1, 1.2, 2.1 ir 3 papunkčius.

dažytų medžiagų ir preparatų, negali būti pateikiami į rinką, jei kadmio kiekis juose didesnis nei 0,01 % plastiko masės. Kitaip tariant, norint parduoti plastiko produktą, jame neturi būti daugiau nei 100 mg/kg kadmio.

B — *Nacionalinės teisės aktai*

1) Teisės aktai, susiję su žaislų sauga

19. Direktyva 88/378 į Nyderlandų teisę buvo perkelta 1991 m. gegužės 29 d. priimtu Dekretu dėl žaislų, įgyvendinčiu Įstatymą dėl prekių (*Warenwetbesluit Speelgoed*) [12], nustatantį žaislų saugos ir produktų, skirtų vaikams, taisykles.

20. Dekreto dėl žaislų II priedo 11 dalyje išdėstomi reikalavimai, susiję su žaislų, kuriuose yra pavojingų medžiagų ir preparatų, sauga ir nustatomas 0,6 mg kadmio biologinis leistinumas.

2) Teisės aktai dėl pavojingų medžiagų

21. Įvykių, dėl kurių kilo ginčas, metu, 1990 m. spalio 12 d. priimto Dekreto dėl kadmio, įgyvendinančio Įstatymą dėl aplinkai pavojingų medžiagų (*Cadmiumbesluit Wet milieugevaarlijke stoffen*), [13] 2 straipsnio 1 dalis draudė „gaminti, importuoti į Nyderlandus, perduoti trečiosioms šalims ar laikyti prekybiniuose sandėliuose produktus, kuriuose yra kadmio".

22. Pagal Dekreto dėl kadmio 1 straipsnio a punktą produktais, kuriuose yra kadmio, laikomi „produktai, kuriuose kadmis naudojamas kaip stabilizatorius, pigmentas ar paviršiaus danga, bei produktai, kurių sudėtinėse dirbtinėse medžiagose arba dažuose yra daugiau nei 50 mg/kg kadmio".

II — Faktai ir pagrindinė byla

23. 1999 m. vasario 16 d. Prekių ir veterinarijos produktų sveikatos apsaugos inspekcija (*Inspectie Gezondheidsbescherming Waren*

12 — Stbl. 1991, Nr. 269, toliau – Dekretas dėl žaislų.

13 — Stbl. 1990, toliau – Dekretas dėl kadmio.

en Veterinaire Zaken) *Geharo* patalpose areštavo žaislų siuntą. Patikrinus šias prekes, buvo nustatyta, kad kadmio kiekis jose viršija 100 mg/kg, o tai pažeidžia Dekreto dėl kadmio 1 straipsnio a punktą, kuris numato maksimalų 50 mg/kg šios medžiagos kiekį.

24. Remiantis šiomis išvadomis, pagal šio dekreto 2 straipsnį buvo iškelta baudžiamoji byla prieš *Geharo*.

25. 2000 m. liepos 3 d. *Arrondissementsrechtbank te Zutphen* kompetentingas baudžiamasis teismas išteisino *Geharo*, nuspręsdamas, kad Dekreto dėl kadmio 1 straipsnyje nustatyta 50 mg/kg norma netaikytina, nes yra specialūs teisės aktai, susiję su žaislų sauga. Šio teismo manymu, šiuo atveju taikytina tik Dekretu dėl žaislų numatyta 0,6 mg norma. Atlikus žaislų tyrimus, nebuvo nustatyta, kad kadmio biologinis leistinumas viršijo šiuo dekretu nustatytą ribą, todėl minėtas teismas nusprendė, kad nėra pagrindo priimti apkaltinamąjį nuosprendį.

26. Prokuratūrai (Openbaar Ministerie) pateikus apeliacinį skundą, kompetentingas apeliacinis teismas (*Gerechtshof te Arnhem*) pakeitė *Arrondissementsrechtbank te Zutphen* sprendimą ir 2002 m. gegužės 6 d. Sprendimu *Geharo* pripažino kalta pagal Dekreto dėl kadmio 2 straipsnį. *Gerechtshof te Arnhem* nusprendė, kad žaislai, kuriuose yra kadmio, patenka tiek į Direktyvos 91/338, tiek į Direktyvos 88/378 taikymo sritį. Jo manymu, Direktyvos 91/338 1 straipsnio antro sakinio formuluotė apima tik Bendrijos nuostatas, kuriomis siekiama to paties tikslo ir (arba) numatomos tokios pačios kaip ir šioje direktyvoje normos, o taip nėra Direktyvos 88/378 atveju. Vis dėlto, kadangi šio dekreto 1 straipsniu nustatytas maksimalus kadmio kiekis (50 mg/kg) neatitiko Direktyvoje 91/338 nustatytos normos (100 mg/kg), *Gerechtshof te Arnhem* pripažino, jog minėtas 1 straipsnis netaikytinas. Todėl šis teismas *Geharo* pripažino kalta pagal to paties dekreto 2 straipsnį ir tik tais atvejais, kai buvo nustatytas didesnis nei 100 mg/kg kadmio kiekis.

27. *Geharo* pateikė kasacinį skundą *Hoge Raad der Nederlanden*, remdamasi Direktyvos 91/338 1 straipsnio antru sakiniu. Grįsdama savo skundą, ši bendrovė nurodo, kad nacionalinės teisės aktai prieštarauja Bendrijos teisei, nes Dekretuose dėl žaislų ir dėl kadmio nustatytos taisyklės yra taikomos kartu, nors, jos manymu, taikytinos tik Direktyva 88/378, o ne Direktyva 91/338 nustatytos taisyklės.

III — Prejudicinis klausimas

28. *Hoge Raad der Nederlanden*, norėdamas nustatyti baudžiamojo proceso prieš *Geharo* atitiktį Bendrijos teisei, nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos 91/338/EEB (direktyva dėl kadmio) 1 straipsnio antras sakinys draudžia taikyti šioje direktyvoje nustatytą kadmio normą (gatavuose) produktuose ir jų sudėtinėse dalyse, numatytuose šios direktyvos priede, žaislams Direktyvos 88/378/CEE (direktyva dėl žaislų) prasme?"

29. Šiuo klausimu prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 91/338 1 straipsnio antras sakinys turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia taikyti šioje direktyvoje nustatytą draudimą pateikti į rinką produktus, jei kadmio kiekis juose yra didesnis nei 0,01 % plastiko masės, tokiems produktams, kokie yra žaislai, kurių pateikimui į rinką jau taikoma Direktyvoje 88/378 numatyta biologinio leistinumo sąlyga.

IV — Nagrinėjimas

30. Kaip ir Nyderlandų, Graikijos, Suomijos ir Švedijos vyriausybės, aš manau, kad Direktyvos 91/338 1 straipsnio antras sakinys turi būti aiškinamas taip, kad jis nedraudžia taikyti šioje direktyvoje nustatyto draudimo pateikti į rinką produktus, jei kadmio kiekis juose didesnis nei 0,01 % plastiko masės, ir žaislams, kurie patenka į Direktyvos 88/378 taikymo sritį.

31. Siekdamas išanalizuoti Direktyvos 91/338 1 straipsnio antro sakinio prasmę, aš išnagrinėsiu, pirma, jos formuluotę, antra, bendrą Bendrijos teisės aktų, susijusių su pavojingų medžiagų ir preparatų pateikimo į rinką ir jų naudojimo apribojimais, struktūrą atsiželgiant į Direktyvos 88/378 bendrą struktūrą, ir, trečia, Direktyvomis 91/338 ir 88/378 siekiamus tikslus.

A — *Direktyvos 91/338 1 straipsnio antro sakinio formuluotė*

32. Primenu, kad Direktyvos 91/338 1 straipsnio antras sakinys numato, jog „<...> naujosios nuostatos (kurias ji numato dėl maksimalaus kadmio kiekio) netaikomos

kadmio turintiems produktams, *kuriems jau taikomi kiti Bendrijos teisės aktai*" [14].

33. Atsižvelgiant į formuluotę, šis sakinys galėtų būti aiškinamas taip, kad pagal jį Direktyva 91/338 nustatytos normos netaikomos produktams, kuriuose yra kadmio ir kuriems jau taikomi kiti ankstesni Bendrijos teisės aktai, nesvarbu, koks jų norminis turinys ar tikslas.

34. Vis dėlto būtų netikslinga šiam 1 straipsniui priskirti tokią bendrą taikymo sritį. Iš tiesų, mano manymu, toks aiškinimas paneigiamas išanalizavus Bendrijos teisės aktų, susijusių su, pirma, pavojingų medžiagų ir preparatų pateikimo į rinką ir jų naudojimo apribojimais, bei, antra, žaislų sauga, bendrą struktūrą ir išnagrinėjus Direktyvomis 91/338 ir 88/378 siekiamus tikslus.

B — *Bendrijos teisės aktų, susijusių su pavojingų medžiagų ir preparatų pateikimo į rinką ir jų naudojimo apribojimais, bendra struktūra, atsižvelgiant į Direktyvos 88/378 bendrą struktūrą*

35. Nuodugnus aptariamų teisės aktų bendros struktūros nagrinėjimas leidžia pripažinti, kad jau iš pat pradžių Bendrijos teisės aktų leidėjas numatė bendrą aprašytų normų taikymą, siekdamas kontroliuoti ir sumažinti pavojingų medžiagų ir preparatų, įskaitant kadmį, naudojimą.

36. Pirma, Direktyvos 76/769 1 straipsnis aiškiai nurodo, kad pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo bei jų naudojimo apribojimai taikomi „nepažeidžiant kitų atitinkamų Bendrijos nuostatų taikymo" [15].

37. Antra, Direktyva 88/378 dėl žaislų saugos reikalauja, kad šiems produktams būtų taikomi ne tik šioje direktyvoje nustatyti reikalavimai, bet ir papildomi Bendrijos teisės aktais, tarp jų ir Direktyva 91/338, nustatyti apribojimai, susiję su pavojingų medžiagų ir preparatų naudojimu. Primenu, kad Direktyvos 88/378 II priedo II skyriaus 3 dalies 1 punkto antroji pastraipa numato, kad *„visais atvejais* (žaislai) turi atitikti *atitinkamus* Bendrijos teisės aktus, reglamentuojančius tam tikrų kategorijų gaminius arba tam tikrų pavojingų medžiagų ir prepa-

14 — Pažymėta mano.

15 — Kaip Europos Parlamentas pastebėjo 1975 m. vasario 21 d. rezoliucijoje, kurioje pateikiama jo nuomonė dėl Europos Bendrijų Komisijos pasiūlymo Tarybai, susijusio su Direktyva dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pateikimo į rinką ir naudojimo apribojimais, suderinimo (OL C 60, 1975, p. 49), šis pasiūlymas yra „būtinas direktyvų <...>, jau taikomų pavojingų medžiagų ir preparatų atžvilgiu, papildymas".

ratų uždraudimą, *vartojimo apribojimą* ar ženklinimą etiketėmis“ [16]. Pabrėžiu, kad žodžių „visais atvejais“ vartojimas iš karto skatina manyti, jog tokia pareiga suvokiama kaip nuolatinė.

38. Mano nuomone, akivaizdu, jog normos, susijusios su pavojingų medžiagų ir preparatų naudojimo apribojimu, gali būti kartu taikomos tik tuomet, kai jos turi skirtingą normatyvaus pobūdžio tikslą. Taigi taip yra šiuo atveju.

39. Iš tiesų aš konstatuoju, kad Direktyva 91/338 įtvirtinta norma yra nustatyta atsižvelgiant į kitokią referencinę vertę nei ta, kurią Bendrijos įstatymų leidėjas nustatė Direktyvoje 88/378.

40. Be to, kaip jau minėjau, Direktyva 91/338 apriboja kadmiu dažytų produktų prekybą normos, susijusios su maksimaliu kadmio *kiekiu*, kuris gali būti produkte (0,01 % plastiko masės), laikymusi. Ši norma taip pat vadinama „svorio norma“.

41. Dėl Direktyvos 88/378 primenu, kad jos II priedo II skyriaus 3 dalies 2 punkto pirmoji pastraipa nustato maksimalią kadmio *biologinio* leistinumo (0,6 mikrogramo) normą, siekiant apsaugoti žaisło naudotoją nuo pavojaus, susijusio su produkto cheminėmis savybėmis. Kaip jau pirmiau nurodžiau, ši norma, kuri taip pat vadinama „čiulpimo norma“ ar „atskiedimo norma“, leidžia tik apskaičiuoti preparato, šiuo atveju kadmio, galimybę pasklisti ar būti organizmo absorbuotam ir visiškai neleidžia apskaičiuoti kadmio kiekio produkte.

42. Todėl galima konstatuoti, kad Direktyvose 91/338 ir 88/378 įtvirtintos normos yra nustatytos atsižvelgiant į skirtingas referencines vertes (atitinkamai kiekį ir biologinį leistinumą), kurios atitinka Bendrijos įstatymo leidėjo siekiamus tikslus. Paprastai šios normos gali būti taikomos kartu.

43. Šiuo požiūriu Europos Bendrijų Komisija savo Gairėse Nr. 3 dėl Direktyvos 88/378/EEB dėl žaislų saugos taikymo nurodė, kad anksčiau minėtos normos turi būti taikomos kartu [17]. Pagal jos nuostatas ši direktyva „reikalauja, kad žaislai visais atvejais atitiktų atitinkamus Bendrijos teisės aktus, susijusius su chemija (II. II. 3 priedas). Todėl žaislai turi ne tik atitikti 0,6 mikrogramo kadmio biologinį leistinumą per

16 — Pažymėta mano.

17 — Žr. internetinį puslapį http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/toys/documents/gd003_fr.pdf.

dieną, kuris numatytas Direktyvoje 88/378/EEB, bet ir papildomus Direktyva 91/338/EEB nustatytus apribojimus, kai atitinkami žaislai yra pagaminti iš medžiagų ir preparatų, kuriuos apima Direktyva 91/338/EEB (dažniausiai plastiko).“

44. Todėl manau, kad bendra Bendrijos teisės aktų, susijusių su, pirma, pavojingų medžiagų ir preparatų pateikimo į rinką ir jų naudojimo apribojimais, ir, antra, su žaislų sauga, struktūra reiškia, jog Direktyvoje 91/338 nustatytos normos, t. y. maksimalus kadmio kiekis produktuose bei Direktyvoje 88/378 įtvirtintos normos, t. y. maksimalus kadmio biologinis leistinumas žaisluose, turi būti taikomos kartu.

C — *Direktyva 91/338 ir Direktyva 88/378 siekiami tikslai*

45. Manau, Direktyva 91/338 siekiami tikslai, nedraudžiantys tokio aiškinimo, reikalauja, kad šioje direktyvoje nustatytas draudimas parduoti produktus, kuriuose kadmio kiekis yra didesnis nei 0,01 % plastiko masės, būtų taikomas žaislams, kurie patenka į Direktyvos 88/378 taikymo sritį.

46. Primenu, kad Direktyvos 91/338 tikslas dvejopas. Viena vertus, remiantis jos pirma ir penkta konstatuojamosiomis dalimis, ja siekiama suderinti nacionalinės teisės aktus, susijusius su produktų, kuriuose yra kadmio, pateikimu į rinką ir jų naudojimu. Kita vertus, pagal antrą konstatuojamąją dalį ji siekia apsaugoti aplinką nuo kenksmingo poveikio dėl kadmio pasklidimo ekosistemoje bei užtikrinti žmonių sveikatą ir jų gyvenimo kokybę ilgą laiką [18].

47. Todėl Direktyvos 91/338 1 straipsnio antro sakinio taikymo sritis turi būti apibrėžiama atsižvelgiant į šį dvejopą tikslą.

48. Pirma, aš manau, kad paprasčiausia pažodžiui aiškinant ginčijamą nuostatą nagrinėjama direktyva netektų savo veiksmingo poveikio ar svarbios jo dalies, ypač suderinimo tikslo atžvilgiu.

18 — Šiuo požiūriu reikia priminti, kad pagal pirmą, antrą ir trečią konstatuojamąsias dalis Direktyva 76/769 buvo priimta siekiant „apsaugoti visuomenę“, „padėti saugoti aplinką nuo visų medžiagų ir preparatų, kurie turi ekotoksiškų savybių arba galėtų teršti aplinką“ ir galiausiai „atkurti, išsaugoti ir pagerinti žmogaus gyvenimo kokybę“.

49. Iš tiesų, kadangi Direktyva 91/338 siekiama suderinti teisės aktus, susijusius su produktų, kuriuose yra kadmio, pateikimo į rinką ir naudojimo apribojimais, mano manymu, akivaizdu, kad būtų pakenkta tokiam tikslui, jeigu normos, kurias ji nustato, nebūtų taikomos produktams, kuriuose yra kadmio ir kuriems jau taikomi ankstesni Bendrijos teisės aktai, nesvarbu, koks jų norminis turinys ar tikslas.

50. Be to, negalima nesilaikyti Direktyva 91/338 apibrėžtų normų, kurios nustatytos siekiant apriboti produktų su per dideliu kadmio kiekiu pateikimą į rinką todėl, kad jau yra Bendrijos teisės aktai, reglamentuojantys, pavyzdžiui, produktų ženklinimą etiketėmis, ar, kaip yra šioje byloje nagrinėjamu atveju, ribojantys kadmio biologinį leistinumą žaisluose. Akivaizdu, kad toks aiškinimas būtų netinkamas ir prieštarautų Bendrijos įstatymo leidėjo siekiamam suderinimo tikslui.

51. Antra, man atrodo, kad Direktyvos 91/338 netaikymas, remiantis tuo, jog taikoma Direktyva 88/378, pažeistų pačius pirmąja direktyva siekiamus tikslus apsaugoti aplinką.

52. Iš tiesų Direktyva 91/338 siekiami tikslai tik iš dalies sutampa su numatytais Direktyvoje 88/378. Pastaroji siekia apsaugoti žaislų naudotojų sveikatą ir užtikrinti saugumą, o Direktyva 91/338 yra Bendrijos veiksmų, kovojant su aplinkos tarša kadmiu, programos dalis. Tik ilgalaikėje perspektyvoje Direktyva 91/338 siekiama apsaugoti žmonių sveikatą.

53. Todėl Direktyvos 91/338 netaikymas žaislams, kuriuose gali būti pavojingų aplinkai atliekų, prieštarautų Bendrijos įstatymo leidėjo siekiamiems tikslams.

54. Nors pagrindinėje byloje nagrinėjami žaislai atitinka saugumo reikalavimus pagal Direktyvą 88/378, juose esantis kadmio kiekis yra didesnis nei Direktyva 91/338 nustatyta riba. Jeigu pastaroji direktyva nebūtų taikoma, susidarytų situacija, kai žaislo, kuriame yra per didelis kadmio kiekis, pardavimas būtų teisėtas, jeigu šiame žaisle esantis kadmio kiekis neviršytų Direktyva 88/378 nustatyto dydžio. Toks produktas atitiktų žaislų saugos reikalavimus, tačiau būtų nesuderinamas su Direktyvos 91/338 tikslais bei EB 2 straipsnyje ir EB 174 straipsnio 1 dalyje nustatytais aplinkos kokybės apsaugos ir gerinimo reikalavimais [19].

19 — EB 174 straipsnio 1 dalis nurodo, kad Bendrijos aplinkos politika padeda siekti šių tikslų: „ne tik išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę", bet ir saugoti žmonių sveikatą.

55. Taigi taikant Direktyvą 88/378 būtinai turi būti papildomai taikoma Direktyva 91/338. Tam patvirtinti reikia priminti, kad Bendrijos įstatymų leidėjas Direktyvoje 88/378, be šia direktyva nustatytų normų, susijusių su biologiniu leistinumu, reikalavo taikyti papildomus apribojimus, nustatytus Bendrijos teisės aktais, susijusiais su pavojingų medžiagų ir preparatų naudojimo apribojimu, įskaitant ir Direktyvą 91/338.

56. Šiomis aplinkybėmis manau, kad žaislai turi atitikti ne tik Direktyvos 88/378 dėl žaislų saugos reikalavimus, bet ir papildomus apribojimus, nustatytus Direktyva 91/338, susijusia su pavojingų medžiagų bei preparatų pateikimo į rinką ir naudojimo ribojimais. Tik kartu taikant šias direktyvas, mano manymu, galima atitikti šių dviejų direktyvų preambulėje primintus ir Sutartyje apibrėžtus su visuomenės sveikatos ir aplinkos apsauga susijusius reikalavimus.

57. Todėl manyčiau, kad Direktyva 91/338 siekiami tikslai įpareigoja draudimą parduoti produktus, kuriuose kadmio yra daugiau nei 0,01 % plastiko masės, taikyti ir žaislams, kurie patenka į Direktyvos 88/378 taikymo sritį.

58. Atsižvelgdamas į tai, kas pasakyta, manau, jog Direktyvos 91/338 1 straipsnio antras sakinys turi būti aiškinamas taip, kad šios direktyvos nuostatos netaikomos produktams, turintiems kadmio, kuriems jau taikomos kitos Bendrijos nuostatos, *kurių normatyviniai reikalavimai yra panašūs*, tai yra atitinkamo produkto pateikimui į rinką taikant maksimalaus kadmio kiekio reikalavimą [20].

59. Atsižvelgdamas į visus šiuos argumentus, Teisingumo Teismui į *Hoge Raad der Nederlanden* pateiktą prejudicinį klausimą siūlyčiau atsakyti taip, kad Direktyvos 91/338 1 straipsnio antras sakinys nedraudžia taikyti šioje direktyvoje nustatyto draudimo pateikti į rinką produktus, jei kadmio kiekis juose yra didesnis nei 0,01 % plastiko masės, ir tokiems produktams, šiuo atveju žaislams, kurie patenka į Direktyvos 88/378 taikymo sritį.

20 — Kaip pavyzdį žr. 1991 m. kovo 18 d. Tarybos direktyvos 91/157/EEB dėl baterijų ir akumuliatorių, turinčių tam tikrų pavojingų medžiagų (OL L 78, p. 38), I priedo 1 punktą, kuris draudžia pateikti į rinką baterijas ir akumuliatorius, kuriuose daugiau kaip 0,025 % svorio sudaro kadmis, bei 1988 m. birželio 22 d. Tarybos direktyvos 88/388/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su maisto produktuose naudojamomis kvapiosiomis medžiagomis ir jų gamybos žaliavomis, suderinimo (OL L 184, p. 61) 4 straipsnio a papunkčio antrą įtrauką, kuri draudžia parduoti ir naudoti kvapiąsias medžiagas, kuriose yra daugiau nei 1 mg/kg kadmio.

V — Išvada

60. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismui į *Hoge Raad der Nederlanden* pateiktą prejudicinį klausimą siūlyčiau atsakyti taip:

„1991 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 91/338/EEB, dešimtą kartą iš dalies keičiančios Direktyvą 76/769/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo apribojimais, suderinimo, 1 straipsnio antras sakinys turi būti aiškinamas taip, kad jis nedraudžia šioje direktyvoje nustatyto draudimo pateikti į rinką produktus, jei kadmio kiekis juose yra didesnis nei 0,01 % plastiko masės, taikyti ir žaislams, kurie patenka į 1988 m. gegužės 3 d. Tarybos direktyvos 88/378 dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su žaislų sauga, suderinimo, taikymo sritį."